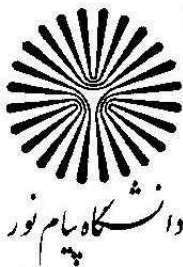

۲۲۱۴۰۷۷

روان‌شناسی محیطی

www.ketab.ir

دکتر ساناز لیتکوهی

«عضو هیئت علمی دانشگاه پیام‌نور»

دکتر مهدی خاک‌زند

«عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران»

دکتر حیدر جهانبخش

«عضو هیئت علمی دانشگاه پیام‌نور»

سرشناسه	: خاکزند، مهدی، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدید آور	: روان‌شناسی محیطی / مهدی خاکزند، ساناز لیتکوهی، حیدر جهانبخش؛ ویراستار علمی: میترا غفوریان.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: شانزده، ۴۵۴ ص: مصور.
فروست	: دانشگاه پیام نور، ۲۸۳۹. گروه مهندسی معماری و شهرسازی، ۲۸/۱.
شابک	: 978 - 964 - 14 - 0890 - 1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص: [۴۲۵] - ۴۵۴.
موضوع	: روان‌شناسی محیط زیست -- آموزش برنامه‌ای
موضوع	: Environmental psychology -- Programmed instruction
موضوع	: روان‌شناسی محیط زیست -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Environmental psychology -- Study and teaching (Higher)
موضوع	: روان‌شناسی محیط زیست -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: Environmental psychology -- Examinations, questions, etc (Higher)
شناسه افزوده	: لیتکوهی، ساناز، ۱۳۵۶ -
شناسه افزوده	: جهانبخش، حیدر، ۱۳۴۵ -
شناسه افزوده	: غفوریان، میترا، ۱۳۵۰ - ویراستار
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور
شناسه افزوده	: Payam Noor University
رده بندی کنگره	: BF۳۵۳
رده بندی دیویی	: ۰۷۶۱۵۵/۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۶۷۳۷۴۳

دانشگاه پیام نور

روان‌شناسی محیطی

مؤلفان: دکتر مهدی خاکزند - دکتر ساناز لیتکوهی - دکتر حیدر جهانبخش

ویراستار علمی: دکتر میترا غفوریان

تهیه و تولید: مرکز انتشارات دانشگاه پیام نور

شابک: ۱ - ۰۸۹۰ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0890 - 1

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید.

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید کپی یا خلاصه‌برداری، نشر و ترجمه، چاپ، اگست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح، پست و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد فراز می گیرند.)

آدرس: فروشگاه مرکزی چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور: تهران، خیابان شهید رجایی،

نرسیده به تقاطع آزادگان، جنب ورزشگاه یادآوران. تلفن: ۵۵۵۰۲۱۰۴ - ۵۵۰۰۹۸۳۸

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

چاپ: اول
شمارگان: ۱۰۰
قیمت: (ریال) ۷۶۰,۰۰۰

فهرست مطالب

سیزده

پانزده

پیشگفتار

مقدمه

۱

۳

۳

۳

۳

۴

۵

۷

۸

۲۲

۲۴

۲۴

۲۴

۲۴

۲۵

۲۵

۲۶

۲۶

۲۸

۲۹

بخش اول: روان‌شناسی محیط

فصل اول: روان‌شناسی محیط و رویکردهای مرتبط با آن

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

۱-۱ روان‌شناسی محیطی چیست؟

۲-۱ تعاریف ارائه‌شده از روان‌شناسی محیط

۳-۱ تاریخچه پیدایش روان‌شناسی محیطی

۴-۱ برخی از مهم‌ترین مکاتب روان‌شناسی محیطی

۵-۱ رویکردها در روان‌شناسی

خلاصه فصل اول

فصل دوم: محیط

هدف کلی

هدف‌های یادگیری

۱-۲ محیط و ماهیت آن

۲-۲ مفاهیم پایه محیط در روان‌شناسی محیطی

۳-۲ دراک محیطی

۴-۲ شناخت محیط

۵-۲ انواع رویکردها در محیط براساس روان‌شناسی مکتب رفتاری

۶-۲ رویکردهای روان‌شناختی

خلاصه فصل دوم

۳۱	فصل سوم: انسان
۳۱	هدف کلی
۳۱	هدف‌های یادگیری
۳۱	۱-۳ انسان
۳۳	۱-۱-۳ تعریف انسان‌شناسی
۳۳	۲-۱-۳ بعد ادراکی انسان
۳۴	۳-۱-۳ ادراک در نظر فلاسفه
۳۵	۴-۱-۳ نیازهای انسان
۳۷	۵-۱-۳ ارتباط انسان - محیط
۳۸	۲-۳ رفتار و قلمرو
۴۲	۱-۲-۳ تمایزات رفتار قلمروی در انسان و حیوان
۴۳	۲-۲-۳ رفتار قلمروی، ساز و کاری برای نظارت بر روابط اجتماعی
۴۴	۳-۲-۳ قلمروگرایی و خلوت‌گزینی
۴۶	۴-۲-۳ تراکم
۴۹	۵-۲-۳ ازدحام
۵۱	۳-۳ انواع قلمرو
۵۲	۴-۳ فضای شخصی
۵۵	۱-۴-۳ اندازه‌گیری فضای شخصی
۵۵	۲-۴-۳ انواع فاصله اجتماعی در انسان
۵۶	۳-۴-۳ عوامل مؤثر بر فضای شخصی
۵۸	۵-۳ خلوت
۶۴	۱-۵-۳ خلوت در معماری
۶۵	۶-۳ قرارگاه رفتاری، رابطه محیط و رفتار
۶۶	۷-۳ رویکردهای محیط - رفتار
۶۷	۱-۷-۳ نظریه قابلیت محیط
۷۰	۲-۷-۳ نظریه کیفیت دعوت‌کنندگی محیط
۷۱	۳-۷-۳ راه‌های افزایش توجه به محیط
۷۵	خلاصه فصل سوم
۷۷	فصل چهارم: ادراک
۷۷	هدف کلی
۷۷	هدف‌های یادگیری
۷۸	۱-۴ تعریف ادراک
۷۸	۱-۱-۴ ادراک در نظر فیلسوفان یونان
۷۹	۲-۱-۴ ادراک در نظر دانشمندان غرب
۸۰	۳-۱-۴ ادراک در نظر حکما و فیلسوفان تمدن اسلامی
۸۱	۲-۴ نظریه‌های ادراک و شناخت

پیشگفتار

روان‌شناسی محیط، افراد و گروه‌ها را در بسترهای فیزیکی و اجتماعی‌شان، از منظر ادراکات محیطی، نگرش‌ها و رفتارها مورد مطالعه قرار می‌دهد. در روان‌شناسی محیطی تمرکز بر تأثیر شرایط محیطی بر رفتار افراد و همچنین چگونگی اثرگذاری افراد بر محیط قرار دارد. ویژگی‌های محیط همچون، سروصدا، آلودگی، برنامه‌ریزی محیطی و کالبد فضای فیزیکی، اغلب از نقاط عزیمت هر پژوهشی محسوب می‌شود که به صورت مستقیم بر فرد تأثیر گذاشته و یا توسط متغیرهای اجتماعی در محیط همچون، ازدحام و عدم‌تجانس جمعیتی، دستخوش تغییر می‌شوند. هدف واحد هر پژوهش و تحقیقی در روان‌شناسی محیطی ارتباط فرد با محیط است و تنها با مطالعه دقیق و موشکافانه شناختی و رفتاری افراد در دنیای واقعی است که می‌توان به این مهم دست یافت. در همین راستا، روان‌شناسی محیطی براساس منطق استقرایی عمل می‌کند. اگرچه روان‌شناسی محیطی را به خودی خود می‌توان یک دانش مستقل در نظر گرفت، اما با دیگر شاخه‌های روان‌شناسی، همچون روان‌شناسی اجتماعی و شناختی نیز مرتبط است. کوتاه سخن آنکه کتاب حاضر در هشت فصل به گونه‌ای تدوین شده که خوانندگان را با تاریخچه علم روان‌شناسی محیطی آشنا ساخته، سپس انسان، محیط، طبیعت و روابط این سه بازیگر اصلی را با همدیگر بیان کند و نیز تلاش می‌کند تا با شناساندن مبانی پژوهش و روش‌های آن در روان‌شناسی محیطی، جنبه عملی آن را به خوانندگان معرفی سازد. در پایان نیز کاربردهای عملی مباحث روان‌شناسی محیطی، با بررسی نمونه‌های موردی، بیان می‌شود.